

прибавить извѣстiе арабскаго писателя Яхьи Антиохійскаго относительно положенiя монастыря св. Иоанна Евангелиста за Константинополемъ, что вмѣстѣ съ Кедринымъ (Cedr. II, p. 480), который опредѣляетъ положенiе этого монастыря у Гебдомона, еще разъ подтверждаетъ выводы Миллингена ¹⁾.

Небольшая XX-я глава (p. 342 — 343) о такъ называемой длинной анастасiевой стѣнѣ ²⁾, которая шла отъ Силимврии на Мраморномъ морѣ къ современному турецкому Деркосу на Черномъ, можетъ быть дополнена нѣкоторыми свѣдѣнiями изъ арабскихъ писателей, которые замѣчаютъ: «Граница загадочной византiйской провинци Таблы (Тафра, Талайя) со стороны востока есть проливъ, идущiй отъ хазарскаго къ сирiйскому морю, съ юга — сирiйское море и съ запада стѣна, простирающаяся отъ сирiйскаго къ хазарскому морю, называемая Макронтихось (Μακρόν τεῖχος), что значить длинная стѣна; длина ея четыре дня пути и между нею и Константинополемъ два дня» ³⁾.

Цѣлый рядъ хорошо выполненныхъ рисунковъ и плановъ, прекрасный указатель только еще болѣе способствуютъ благопрiятному впечатлѣнiю отъ работы Миллингена, которая имѣетъ безусловно большое значенiе въ изученiи труднаго вопроса топографiи Константинополя и заставляетъ съ нетерпѣнiемъ ожидать продолженiя.

А. Васильевъ.

Μαργαρίτης Γ. Δήμιτσας. Μακεδονικῶν μέρος γ'. Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φεγγομένη καὶ μνημείοις σωζομένοις, ἧτοι πνευματικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ παράστασις τῆς Μακεδονίας ἐν συλλογῇ 1409 ἑλληνικῶν καὶ 189 λατινικῶν ἐπιγραφῶν, καὶ ἐν ἀπεικονίσει τῶν σπουδαιωτέρων καλλιτεχνικῶν μνημείων. Ἐν Ἀθῆναις 1896, 8-ον, σελίδες μ' + 1046.

Τῶν ἐκ παλαιοῦ μέχρι τοῦ 1895-ου ἔτους γνωσθεισῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν τῆς Μακεδονίας ἐπιγραφῶν δὲν εἶχομεν συλλογὴν πλήρη ἐν ἐνὶ καὶ μόνῳ βιβλίῳ, καὶ ὁπόταν ἐπρόκειτο νὰ γνωρίσωμεν, ἀν μίᾳ τις ἐκ Μακε-

1) Бар. Розенъ, Императоръ Василій Болгаробойца. С.-Петербургъ, 1883, стр. 69 и 383, прим. 407. См. Дестунисъ въ рецензи на книгу Кондакова. Жур. Мин. Нар. Просв. 1887, ч. 250, стр. 321—322.

2) См. новѣйшую работу объ анастасiевой стѣнѣ: С. Schuchhardt, Die Anastasius-Mauer bei Constantinopel und die Dobrudscha Wälle. Mit 1 Tafel und 31 Abbildungen. Jahrbuch des Kaiserlichen Deutschen Archäologischen Instituts. B. XVI (1901), S. 107—127.

3) Masûdi Kitâb-al-tanbih wa'l-ischrâf. De Goeje. Bibliotheca geographorum arabicorum. VIII, Lugduni Batavorum, 1894, p. 179. Maçoudi, Le livre de l'avertissement et de la revision. Traduction par B. Carra de Vaux, Paris, 1897, p. 244. Ibn-al-Fakih-al-Hamadhani въ Jacut's Geographisches Wörterbuch, ed. Wüstenfeld, B. II, p. 863; см. также IV, p. 603. Ibn-Khordadbeh, De Goeje. Bibl. geog. arab. Vol. VI, 1889, p. 105 (текстъ) и 77 (переводъ). См. H. Gelzer, Die Genesis der byzantinischen Themenverfassung, Leipzig, 1899, S. 82. E. W Brooks, Arabic lists of the byzantine themes. The Journal of Hellenic Studies. Vol. XXI (1901), p. 73.

δονίας ἐπιγραφή ἦτο ἢ δὲν ἦτο προεγνωσμένη, ἠναγκαζόμεθα νὰ συμβουλευώμεθα πολλὰ ποικίλης ὕλης βιβλία, μάλιστα δὲ συλλογὰς ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἔτει 1885-ω, συλλέξαντες ἐν Μακεδονίᾳ ἐπιγραφὰς τινὰς, ὑπεβλήθημεν εἰς τοιαύτην ἐνοχλητικὴν ἐργασίαν, ἧς ὁ κόπος δὲν ἦτο πραγματικῶς ἀντάξιός τῶν ἡμετέρων προσδοκιῶν· ἀπὸ τοῦδε ὅμως ὁ κόπος οὗτος ἐμειώθη διὰ πάντα σπουδαστὴν τῶν μακεδονικῶν ἐπιγραφῶν, διότι ὁ κ. Δήμιτσας, καθηγητὴς μακεδῶν διατρίβων ἐν Ἀθήναις, λίαν δὲ γνωστὸς ἐν τῷ λογίῳ κόσμῳ διὰ τὰς πολυετεῖς καὶ χρησιμωτάτας αὐτοῦ μακεδονικὰς ἐρεῦνας¹⁾, ἀνεπλήρωσεν, ὡς ἠδύνατο, μόνος καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἐπικουρίας ἢ συλλόγου τινός, ἢ ἀκαδημίας, ἢ κυβερνήσεως, τὸ ῥῆθ' ἐν τῆς ἐπιγραφικῆς ἔλλειμμα, συντάξας αὐτὸς μόνος καὶ τύποις ἐκδοῦς ἰδίαις δαπάναις ἐν πρόχειρον οὕτως εἶπεῖν *Corpus τῶν μακεδονικῶν ἐπιγραφῶν*, αὐτὸ τοῦτο δηλαδὴ τὸ 3-ον μέρος τῶν Μακεδονικῶν αὐτοῦ· ἐν ᾧ κατεχώρισεν ἐν συνόλῳ ἐπιγραφὰς 1598, ἑλληνικὰς μὲν 1409, λατινικὰς δὲ 189, κατατάξας αὐτὰς εἰς δύο γενικὰ μέρη, ὧν τὸ πρῶτον ἐπιγράφεται· «Ἐπαρχία τῆς Μακεδονίας πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἄξιου καὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου κείμεναι» (σ. 15 — 395). Τὸ δεῦτερον μέρος ἐπιγράφεται οὕτως· «Αἰ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἄξιου καὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου ἐπαρχία» (σ. 396—1000). Τῶν δύο τούτων τμημάτων προετάχθη εἰσαγωγή (σ. 1—12), ἐν ἧ ὁ κ. Δήμιτσας πραγματεύεται εἰδικῶς περὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν γραψάντων περὶ Μακεδονίας· εἶτα προσετέθη περίληψις τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας καὶ πίναξ τῶν παλαιῶν αὐτῆς ἐπαρχιῶν, καθ' ἃς καὶ διενεμήθη ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα τὸ γνωστὸν αὐτῷ ἐπιγραφικὸν ὕλικόν· συνέλεξε δὲ τοῦτο ἐκ βιβλίων μικρῶν καὶ μεγάλων 118 (ὅρα τὴν ἀναγραφὴν αὐτῶν ἐν ταῖς σελίσιν λε' — μ')· ἀτυχῶς ὅμως διέφυγον τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἱκανὰ βιβλία, καὶ ἑλληνικὰ καὶ φραγκικὰ καὶ ῥωσικὰ, ἐξ ὧν ἠδύνατο τὸ 3-ον τοῦτο μέρος τῶν Μακεδονικῶν νὰ καταστῆ τελειότερον. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Δήμιτσα ἦτον ἀναμφιβόλως ἠράκλειον. Ἐπρόκειτο νὰ συλλεχθῆ παρ' αὐτοῦ ἢ πρὸς τοῦτο ὕλη ἐκ πολυαριθμῶν βιβλίων, νὰ δοκιμασθῆ καὶ καταταχθῆ δεόντως, καὶ τέλος νὰ ἐρμηνευθῆ καὶ νὰ ἐκτυπωθῆ· εἰς δὲ καὶ μόνος ἄνθρωπος, ἄνευ τινὸς βοηθείας καὶ ἀμοιβῆς, ἀδύνατον ἦτο βεβαίως νὰ κατασκευάσῃ τὸ πρῶτον τοῦτο μακεδονικὸν *Corpus*. Ἄλλ' ὁ συντάκτης αὐτοῦ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν γεννήσασαν αὐτὸν χώραν, πολλὰ καμῶν καὶ θυσιάσας, ὑπερεπῆδησε τὰ ἐν μέσῳ τῆς ἐργασίας του μεγάλα προσκόμματα· οὕτω δ' ἐγένετο αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν ὁμογενῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως εἰς προκοπὴν τῆς ἑλληνικῆς ἐπιγραφικῆς. Καὶ δὲν ἐγένετο συλλογεὺς μόνον καὶ ἐρμηνευτὴς ἐπιγραφῶν ὑφ' ἐτέρων

1) Συγγραφαὶ τοῦ κ. Δήμιτσα, σχέσιν ἄμεσον ἔχουσαι πρὸς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν τῆς Μακεδονίας, εἶναι αἱ ἑξῆς. 1) Περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς. Ἄθ. 1859.—2) Ἄβελ ἢ πρὸ Φιλίππου ἱστορία τῆς Μακεδονίας. Λειψία 1860.—3) Ἐπίτομος γεωγραφία τῆς Μακεδονίας. Ἄθ. 1870.—4) Ἐπίτομος ἱστορία τῆς Μακεδονίας. Ἄθ. 1880.—5) Πολιτικὴ γεωγραφία τῆς Ἑλλήν. Χερσονήσου. Ἄθ. 1882.—6) Βιογραφία τῆς Ὀλυμπιάδος. Ἄθην. 1886.—7) Ἱστορία τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἄθ. 1885.—8) Ἐλεγχος τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας τοῦ Kiepert. Ἄθ. 1882.—9) Ἀρχαία γεωγραφία τῆς Μακεδονίας· χωρογραφία. Ἄθ. 1870.—10) Μακεδονικὰ μέρη δευτέρου· τοπογραφία. Ἄθ. 1874.—Καὶ εἰδικαί τινες διατριβαὶ ἐν ἐφημερίσιν.

προερευθεισῶν, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς εὐρέτης τοιοῦτων ἐν διαφόροις τόποις τῆς Μακεδονίας, ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ περὶ αὐτῶν αὐτοῦ πραγματεῖαι, αἱ προκεκαταχωρισμέναι ἐν διαφόροις περιοδικοῖς βιβλίοις· ἔχει δὲ καὶ ἐν τῇ ἀνά χειρας συλλογῇ ἐπιγραφᾶς ὡσαύτως καινοφανεῖς (ἀριθ. 368, 558, 589, 590, 669). Ἀλλ' ἐξ ἐπόψεως μεθοδικῆς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ πολλὰ τὰ μεμπτέα· λόγου χάριν ἢ ἐξ ἄλλων βιβλίων μετακένωσις τῶν ἐπιγραφῶν εἶναι συνεχῶς ἀνακριβής· διὸ ὁ ταύτας μελετῶν εἶναι ἠναγκασμένος νὰ συμβουλευῆται τὰς προτέρας ἐκδόσεις. Καὶ πάλιν παρὰ τὰ κείμενα τῶν ἐπιγραφῶν δὲν εὐρίσκομεν ἐν ἀκριβεῖα τὸν τόπον τῶν προτέρων ἐκδόσεων, τοῦ κ. Δήμιτσα ἀρκεσθέντος πολλάκις μόνον εἰς μνείαν ἀπλῆν τοῦ ὀνόματος τῶν ἐκδοτῶν, οὕτως ὥστε ὅποταν ἐπέλθῃ ἡμῖν ἀμφιβολία τις περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἢ μὴ ἀκριβοῦς ἐπιγραφῶν τινων μετατυπώσεως καὶ ἀπεικονίσεως, ἐκόντες ἄκοντες θάναγκαζόμεθα νὰ ζητῶμεν μετὰ πολλοῦ κόπου τὰς προτέρας ἐκδόσεις, καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐν πολλοῖς τόποις τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Δήμιτσα παράλειψιν τίτλων καὶ σελίδων τῶν παλαιῶν ἐκδόσεων. Αὐτὴ δὲ πάλιν τῶν ἐπιγραφῶν ἢ ἐρμηνεῖα δὲν εἶναι πολλάκις ἐπιτυχής· ἀλλὰ καὶ ἔλλογοι διορθώσεις καὶ ἀναγνώσεις ἀσφαλεῖς διαφόρων συλλογῶν καὶ ἀρχαιολόγων παρεπέμφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα εἰς τὰς σημειώσεις αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ κειμένῳ τῶν ἐπιγραφῶν ἀφέθησαν αἱ προφανῶς ἐσφαλμέναι ἀναγνώσεις. Ἐκ τούτου φανερόν ὅτι τὸ Corpus τοῦ κ. Δήμιτσα θέλει χρησιμεύσει ἀπλῶς ὡς πρόχειρος ὁδηγὸς εἰς τοὺς ἐρευνητὰς τῶν μετὰ τὸ 1895-ου ἔτος εὐρισκομένων ἐν Μακεδονίᾳ ἐπιγραφῶν· ἐνδεχόμενον δ' ἐκ τῆς συνεχοῦς αὐτοῦ χρήσεως νὰ γένηται φανερὰ καὶ ἡ ἀναγκαιότης τῆς ταχείας κατασκευῆς ἐνός πραγματικοῦ τῶν μακεδονικῶν ἐπιγραφῶν Corpus. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συμβάλλουσιν ἴσως καὶ ὅσα ἡμεῖς διέγνωμεν προχείρως ἐλλιπῆ ἢ διορθωτέα καὶ συμπληρωτέα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ κ. Δήμιτσα, ἅτινα καὶ καταχωρίζομεν ἐνταῦθα, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι δι' αὐτῶν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δήμιτσα θὰ καταστῆ γνωριμώτερον καὶ ἡ μακεδονικὴ πῶς ἐπιγραφικὴ θὰ γένηται πλουσιωτέρα.

1. Ἔδεσσα Τῆς ἐν τῇ πόλει Βοδενᾷ 1-ης ἐπιγραφῆς δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα αἱ δύο νεώταται ἐκδόσεις, ἡ τοῦ Canon G. Curtis ('Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, 1886. Παράρτημα τ. 17, σ. 157, ἀριθ. VII) καὶ ἡ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου (Поѣздка въ Румелии. СПб. 1876, σ. 205 καὶ πῖναξ 3), ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κ. Latychev αἱ χρήσιμοι σημειώσεις (Записки Импер. Русск. Археол. Общ. 1886, τ. 2, σ. 104). Οὕτω τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Δ εἶναι ἐλαττωματικόν. Ἐκ τῆς ἀντιγραφῆς τοῦ Curtis ἐπεβεβαιώθη ἡ τοῦ Hahn ἀκριβὴς ἀνάγνωσις ἐν τῷ 4-ῳ στίχῳ τοῦ ὀνόματος Σαβιδιανοῦ, ἀνθ' οὗ ἡ τοῦ Δ ἐκδοσις ἔχει τὸ Ἀβιδιανοῦ· τὸ δὲ ὄνομα [H]δο[νί]κου (στίχ. 7), ὅπερ ἕτεροι διώρθωσαν εἰς Δό[ρ]κου, ὁ Curtis ἀνέγνω οὕτω Λο[ύ]κου. Ὁσαύτως τὸ Ἰούλιος (13) καὶ ὁ Curtis καὶ ὁ Ἀντωνίνος ἀνέγνωσαν ἄλλως, ὀρθῶς Σοῦδης. Διὰ τῶν ἀντιγράφων αὐτῶν διορθοῦται καὶ ἀλλαχού τὸ ὄλον τῆς ἐπιγραφῆς ἐκείνης κείμενον. — Σελ. 39, ἀριθ. 9. Καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης τὰ ἀντίγραφα τοῦ Curtis (№ XIII) καὶ τοῦ Ἀντωνίνου (πῖν. 3) δὲν εἶδεν ὁ Δ. Οἱ αὐτοὶ ἐγνώρισαν ἡμῖν καὶ πολλὰς ἐτέρας ἐλληνικὰς ἐκ Βοδενῶν ἐπιγραφὰς, ὧν τινες εὐρίσκονται παρὰ τῷ Δ κατὰ τὰ παλαιότερα τῶν Curtis καὶ Ἀντωνίνου ἀντίγραφα. Ἐπιγραφὰς ἐκ Βοδενῶν κατεχώρισεν ὁ Δ καὶ

μεταξὺ τῶν σελίδων 392 καὶ 395· ὧν δύο (ἀρ. 7, 8) εὐρίσκονται καὶ παρὰ τῷ Ἄντωνίνῳ (πίν. 4). Ἄν ὅμως ὁ Δ ἐλάμβανε γινῶσιν τῶν συλλογῶν καὶ τοῦ Curtis καὶ τοῦ Ἄντωνίνου, θὰ ἦτο τότε εἰς θέσιν νὰ αὐξήσῃ τὸ περι Boedewōn παραρτήμα του εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἐπιγραφῶν· ἄλλας δὲ τινὰς πάλιν (οἶον 9, 10, 11, 12, 23, 49) βοηθεῖα τῶν παρατηρήσεων τοῦ Latychev θάνεγίνωσκεν ἀκριβῶς καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἠρμήνευεν· οὕτω λ. χ. ἡ παρὰ τῷ Δήμιτσα 12 ἐπιγραφή εἶναι κεχρονολογημένη, κατὰ τὸν Bormann, τῷ 30-ῷ ἔτει πρὸ Χριστοῦ, ἐνῶ κατὰ τὰ ἀντίγραφα τοῦ C. καὶ τοῦ Ἀντ. πρέπει νὰ χρονολογηθῇ ἀσφαλέστατα τῷ 130-ῷ ἔτει μετὰ Χριστόν! — Σελ. 48—49, ἀριθ. 35. Ἐξεδόθη καὶ ὑπὸ τοῦ J. Mordtmann, Mittheil. d. D. A. Inst. in Athen 1893, σ. 416.

2. Βέρροια. Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν τόπων ὁ Δ ἐν τῷ βιβλίῳ του (σ. 63—90) συνεκέντρωσεν ἐπιγραφὰς 120, ὧν δύο μόναι εἶναι λατινικαί· διήρση δὲ ταύτας εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ 2-ον ἀποκλειστικῶς ἔχει τὸ κείμενον τῶν ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν, καὶ τὸ 3-ον τὸ τῶν βυζαντινῶν—Σελ. 80, ἀριθ. 89. Τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ὁ Δ ἔλαβεν ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Delacoulonche, ἀναγνούς αὐτὴν κατ' ἴδιον τρόπον· ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ δὲν εἶναι κατὰ πάντα παραδέξιμος. Ἡ ἐπιγραφή μνημονεύει τινὸς συναγωγῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἶναι λείψανον τῆς βερραϊκῆς ἐν Βερροίᾳ κοινότητος ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς περιόδου. Ὁ Δ δὲν ὑπώπτεισε τὸ πρᾶγμα τοῦτο· τὸ δὲ ἐν τῷ 2-ῳ στίχῳ ὄνομα ΜΑΡΘΑΣ ἀναγνωστέον οὐχὶ Μαρέας, ἀλλὰ Μάρθας. Οἱ στίχοι πάλιν 4—10 ἔχουσιν οὕτω· ΛΕΟΝΤΙΟΥΓΑΡ | ΕΠΕΓΡΑΨΑΤΩ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ | ΟΓΑΜΒΡΟΣΜΗΣ | ΚΟΜΕΝΟCΤΗCΕ | ΕΡΓΕCΙΑCΑΥΤΗΣ | CΛΗΤΙCΑΜΞΗ κτλ. Ὁ Δ ἀνέγνω τοὺς στίχους τούτους οὕτω «Λεοντίου. Οὐ γὰρ | ἐπεγράψατο | Ἀλέξανδρος | ὁ γαμβρὸς μ[ι]ν[η]σ[κ]όμενος τῆς ε[ὔ]ργεσίας αὐτῆς | ... ητις ἀνοίξῃ» κτλ. Ἐάν τις ἀναγνώσῃ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οὕτω «Τῆς ὄσ[ιωτάτης?] | Μάρθας τάφος, | Τερτίας δὲ καὶ Λεοντίου», τὸ κατόπιν ὑπὸ τοῦ Δ γραφέν «Οὐ γὰρ» ἀδύνατον εἶναι νὰ ἔχη λογικὴν τινα ἔννοιαν· ἄλλως δὲ οὐδ' ἐν αὐτῷ τῷ ἐπιγραφικῷ κειμένῳ ὑπάρχει τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐ. Τὸ ΓΑΡ διορθωτέον ἴσως ἀπλῶς εἰς ΠΑΡ καὶ σὺν τῷ κατόπι γράμμασιν ΕΓΡΑΨΑΤΩ ἀναγνωστέον οὕτω «Παρεπέγραψα ἐγὼ Ἀλέξανδρος ὁ γαμβρὸς» κτλ. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος εἶναι γαμβρὸς τῆς Τερτίας καὶ τοῦ Λεοντίου ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῶν Μάρθᾳ, ἀποθανούσῃ ἤδη, καὶ μνήμης ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς συζύγου Μάρθας ἀγάπης καὶ καλοσύνης τιμᾶ αὐτὴν διὰ τοῦ ἐπιτυμβίου σήματος. Δὲν εἶναι ὡσαύτως παραδέξιμον τὸ μ[ι]ν[η]σ[κ]όμενος καὶ τὸ κατόπιν .. ητις. Τὸ ἐπιγραφικὸν κείμενον, ὡς ἔχει, παρακινεῖ ἡμᾶς νὰ προτιμηθῇ ἀντὶ τῶν ἀναγνώσεων τοῦ Δ τὸ μ(ν)ησκόμενος καὶ τὸ Ἐάν τις. Τὸ ὅλον ἄρα τῆς ἐπιγραφῆς κείμενον ἀναγνωστέον οὕτω «Τῆς ὄσ[ιωτάτης?] | Μάρθας τάφος, | Τερτίας δὲ καὶ | Λεοντίου (= θυγατρὸς). Παρεπέγραψα ἐγὼ | Ἀλέξανδρος | ὁ γαμβρὸς, μ(ν)ησκόμενος τῆς ε[ὔ]ργεσίας αὐτῆς. | Ἐάν τις ἀν[οί]ξῃ | τὸν τάφον, | δώση (=εἰ) τῇ ἀγιωτά[τῃ] | Συναγωγῇ..». —Σελ. 85, ἀριθ. 106. Ἐνταῦθα κεῖται ἐπιγραφή γνωστὴ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ἀντιγράφου, ὅπερ ὁ Δ νομίζει πληρῆς ἀνορθογραφῶν· ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχη τοῦτο, προσεπάθησε καὶ νὰ τὸ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ τὸ καταστήσῃ εὐνόητον· ἀλλ' ἡ τῆς 2-ας γραμμῆς ἀνάγνωσις, ὡς

ἡμεῖς νομίζομεν, ἔτι δὲ καὶ ἡ τῆς τρίτης, εἶναι ἀνεπιτυχής, διότι ὁ Δ δὲν προησθάνθη, ὅτι καὶ αἱ τέσσαρες γραμμαὶ τῆς ὅλης ἐπιγραφῆς ἀποτελοῦσιν ἐπίγραμμα ἰαμβικόν. Ἡ πρώτη αὐτῆς γραμμὴ εἶναι δυσανάγνωστος· ἀποτελεῖ ὅμως δύο στίχους, ἂν κατορθωθῇ ἡ συμπλήρωσίς της. Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἔχει παρὰ τῷ Δ οὕτω· ΓΠΓΙΛΗΝ· παρὰ δὲ τῷ Delacoulonche ἀντι τοῦ ΛΗΝ ἀναγινώσκειται τὸ ΝΗΝ. Τέλος ἐνταῦθα ἀπαιτοῦνται πέντε συλλαβαὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου δωδεκασυλλαβίου στίχου. Τὸ εὐανάγνωστον αὐτοῦ μέρος ἔχει οὕτως· «.....ἐνταῦθα πᾶς τις μέλλον» (=μέλλον). Εἶτα διακρίνονται ταῦτα· «ΙΟΝΜΗ δόλος ἐν καρδίᾳ ἸΓΟC», ἅτινα προτιμῶμεν νὰ γράψωμεν οὕτω· «τούτῳ μὴ δόλος ἐν <τῇ> καρδίᾳ ἔστω». Ὁ κατόπι 3-ος στίχος ἀναγνωστέος οὕτως· «[ἀλλ' ἐμ]βαινέτω τῷ ἐνδοτέρῳ χώρῳ». Τὸ κείμενον τοῦ 4-ου στίχου· ΞΠΑΙCΠΑCΑCΓΗΕΡΑΤΡΑΙΕΞ. Ὁ Δ ἀνέγνω ταῦτα οὕτω· «Καὶ πᾶς πάσας τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ». Ἀντὶ τοῦ «πᾶς πάσας» ἀναγνωστέον «πλησιάσας». Ἡ ἀρχὴ τοῦ 5-ου στίχου Α <ΝΟΘΡΩC. Καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτοῦνται πέντε συλλαβαί, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι κρύπτουσι πιδανῶς τὸ ἀξίως· «.... ἀξίως τῶν θείων μυστηρίων». Οἱ λοιποὶ στίχοι ἔχουσιν οὕτω· «σώματος Χριστοῦ καὶ αἵματος τιμίου· | ὁ γὰρ ἐσθίει καὶ πίνει ἀναξίως | κῆμα ἑαυτῷ ἐσθίει τε καὶ πίνει». Πρὸ τοῦ «Χριστοῦ» προσέθηκεν ὁ Δ περιττῶς τὸ «Ἰησοῦς». — Σελ. 86, ἀριθ. 107, 108, 109. Τρεῖς βυζαντιναὶ ἐπιγραφαί, γνωσταὶ ἐξ ἀντιγράφων τοῦ Delacoulonche, ἀλλ' ὧν ἡ ἀνάγνωσις ἠδύνατο νὰ γένηται ἀσφαλεστέρα· οἷον ἐν τῷ 3-ῳ στίχῳ τοῦ ἀριθ. 107 «Ἐδε(σσηνοῦ) ἐκδ(ικου) ἐτελεύτησεν» Ὡσαύτως ἐν τῷ 3-ῳ στίχῳ τοῦ ἀριθ. 108 ἀναγνωστέον «τοῦ ἔγγονος αὐτῶν λαμ(προτάτου) Σιλβ(ανου)» καὶ οὐχὶ «τοῦ ἔγγονου αὐτῶν Λαμ-σίλβ(ου)». Ὁ τύπος ἔγγονος εἶναι γενικὴ τοῦ γνωστοῦ ἔγγων. Καὶ ἐν τῷ ἀριθ. 109 τὸ ΚΥΜS ἀναγνωστέον «κοιμηθέντος» καὶ οὐχὶ «κυρίῳ ἡμῶν τῆς», οἱ δὲ δύο τελευταῖοι αὐτοῦ στίχοι δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν οὕτω· «πάντα τὸν τῆς ζωῆς μου βίον οἶδεν ὁ κτίστης». — Σελ. 87, ἀριθ. 112. Ἐνταῦθα κεῖται ἐπιγραφὴ τῶν ἐτῶν ¹⁸¹⁴/₁₈₁₅, κατὰ τὸ μοναδικὸν fac-simile τοῦ Delacoulonche, ὅπερ ὁ Δ ἀνέγνω πεζῶς, μὴ προϋποπτεύσας, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ κρύπτονται στίχοι δωδεκασύλλαβοι. Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτω. Ξένος Ψαλιδᾶς ἤρξατο τῆς ἰδρύσεως ἐκκλησίας εἰς τιμὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ· ἐπέβανε δὲ τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆς ἡ τοῦ Ψαλιδᾶ σύζυγος Εὐφροσύνη. Τὴν ἐκκλησίαν ἐζωγράφησεν ὁ Καλλιέργης, ἐνεκαινίασε δὲ χεῖρ πατριαρχικὴ ἦτο δὲ τότε πατριάρχης οἰκουμενικὸς ὁ Νήφων α' ¹). — Ἐμμετρος βυζαντινὴ ἐπιγραφὴ εἶναι καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 113, ἔτι δὲ ἡ ὑπ' ἀριθ. 116, ἧς τὴν πρώτην γραμμὴν ὁ Δ ἀνέγνω οὕτως· «Ἐως μὲν ἀδάμας φανήσῃ τὸν βίον· ἀλλ' αὐτὸ τὸ fac-simile παρουσιάζει ταῦτα· «Ἐως μὲν Ἀδάμ ἀσφαλῆς ἦν τὸν βίον». Ἐμμετρος εἶναι καὶ ἡ 118-η ἐπιγραφὴ, ἧς ὅμως τὸ ἀντίγραφον εἶναι πολλαχού δυσζύμβλητον.

Δίον, Φίλα, Αἰανή. — Σελ. 140, ἀριθ. 165. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ὄρα παρὰ τῷ Kaibel (ἀριθ. 525) καὶ τῷ Cougny (II, 547). — Σελ. 141,

* 1) Νεώτερον ἀντίγραφον μετὰ κοινῶν γραμμάτων ὅρα ἐν τῷ βιβλίῳ *Извѣстія Русск. Археолог. Института въ Константинополѣ. Софія 1899, т. IV, τεύχος 3, σ. 129.*

ἀριθ. 169 = Cougny II, 548. — Σελ. 143, ἀριθ. 173 = Cougny II, 645. — Σελ. 157, ἀριθ. 195 = Kaibel 543. Cougny II, 549. — Σελ. 222, ἀριθ. 214 = Cougny II, 216. Αὐτηρὸν ὅτι ὁ κ. Δ δὲν συνεβουλεύθη πανταχοῦ τὴν συλλογὴν ἐπιγραμμάτων τοῦ Kaibel καὶ μάλιστα τὴν πλουσιωτάτην συναγωγὴν τοῦ Cougny. Ἐν ἀμφοτέραις ταύταις ταῖς συλλογαῖς ὑπάρχουσι διωρθωμένα πλεῖστα ἐπιγράμματα, κακῶς ἀτυχῶς ἔχοντα παρὰ τῷ Δ.

Ἡράκλεια Λυγκηστίδος (Βιτόλια). Καὶ διὰ τὴν χώραν ταύτην αἱ συλλογαὶ τῶν Curtis-Ἀντωνίνου δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Δ. Οὕτως ἡ 227-η ἐπιγραφή μετεξεδόθη ὑπὸ τοῦ Δ (σ. 261) κατὰ τὸ ἐσφαλμένον ἀντίγραφον τοῦ Hahn, ἐνῶ πρόχειρον ὑπῆρχε τὸ κάλλιστον ἀντίγραφον τοῦ Curtis (Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, παράρτημα τ. 17, σ. 162, ἀριθ. XX). Τῆς 228-ης ἐπιγραφῆς τὸ πανομοίωτον ὄρα παρὰ τῷ Ἀντωνίνῳ (Поѣздка въ Румелию, πίναξ 5. Πρβλ. Curtis σ. 162, ἀριθ. XXII). Πανομοίωτον ὡσαύτως ἔχομεν καὶ τῆς 229-ης ἐπιγραφῆς (σ. 262) μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν παρατηρήσεων τοῦ Latychev (Записки, σ. 109, ἀριθ. 41)· ἔτι δὲ καὶ ἀντίγραφον τοῦ Curtis (Поѣздка въ Румелию, πίν. 5. Συλλ. σ. 163, ἀριθ. XXIII)· ὡσαύτως τῆς 233-ης (Ἀντωνίνου σ. 374 καὶ πίν. 5. Πρβλ. καὶ Latychev). Τῆς δὲ 234-ης ἐπιγραφῆς (σ. 264 — 265 Δήμιτσα), τῆς ἀπαριθμούσης ὀνόματα πολλῶν φίλων Γαίου Ἀρβειανοῦ τοῦ Σεκούνδου, εὔρε τὸ μάρμαρον ὁ Curtis τεθραυσμένον εἰς τεμάχη (Ε. Φ. Σ., σ. 161, ἀριθ. XVII, XVIII, XIX). Τὴν 235-ην ἐπιγραφὴν (σ. 266) ἐξέδωκε καὶ ὁ J. Mordtmann ἔτει 1884-φ ἐξ ἀντιγράφου τοῦ ἰσπανοῦ Σατουρνίνου Χεμένε (Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, παράρτημα τ. 15, σ. 61). Καλλίτερον δὲ ἀντίγραφον τῆς 239-ης ἐπιγραφῆς (σ. 267) ὑπάρχει παρὰ τῷ Ἀντωνίνῳ (σ. 363 καὶ πίν. 5. Latychev, ἀριθ. 40)· ὡσαύτως τῆς 245-ης (σ. 269) παρὰ τῷ Curtis (Ε. Φ. Σ., σ. 163, ἀριθ. XXVI)· καὶ πάλιν πανομοίωτον τῆς 249-ης (σ. 273) παρὰ τῷ Ἀντωνίνῳ (σ. 372 καὶ πίν. 5) μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ Latychev (Записки, σ. 112, ἀριθ. 44). Τῶν δὲ ἐπιγραφῶν 250 καὶ 251 (σ. 275) πανομοίωτα ἀντίγραφα ἐξέδωκεν ἔτει 1886-φ αὐτὸς ὁ Curtis (Ε. Φ. Σ., σ. 160, ἀριθ. XIV καὶ XV). Σημειωτέον ἔτι, ὅτι ἡ παρὰ τῷ Δήμιτσα 248-η ἐπιγραφή (σ. 270 — 273) ἐμελετήθη ἐσχάτως καὶ ἠρμηνεύθη ὑπὸ τοῦ Perdrizet (Bulletin de correspondance hellénique, τ. 21, 1897, σ. 161—164). — Παρὰ τῷ Δήμιτσα δὲν εὐρίσκονται ἐπιγραφαὶ τινες ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Curtis καὶ τοῦ Ἀντωνίνου· δὲν εὐρίσκεται οὐδ' αὐτὴ ἡ βυζαντινὴ ἐπιγραφή, ἣν ἐξ ἀντιγράφου τοῦ Χεμένε ἐξέδωκεν ὁ J. Mordtmann ἔτει 1884-φ (Ε. Φ. Σ., παράρτ. τ. 15, σ. 62)· ἔχει δὲ αὕτη οὕτως· «† Ἐνθάδε κῆτε Βασίλης | ὁ τὴν εὐλαβῆ μνήμη(ης) γε|νά(μενος) κ(αι) ἀναγ(νώστης) κ(αι) | <κ> χαρτουλά|ριος), ἀναπαυσάμενος) ἐν Κ(υρί)ω | μη(νι) αὐγούστ(ω) ια' ἰνδ(ικτιόν)ος θ', ἀνα|μέν(ων) σὺν παντὶ τῷ κόσ(μω) | (τὴν) παρουσ(ίαν). Ἀμῆν †». — Ἐτέρα ἐπιγραφή παρὰ τῷ Δ, ἡ 246-η (σ. 269—270), εἶναι ἀξία ἐλέγχου. Αὕτη περιέχεται ἐν τῷ C. I. G., ἀριθ. 8761, καὶ τὸ πρῶτον ἐγνώσθη ὑπὸ τοῦ Champolion-Figeac, ἀναγνόντος αὐτὴν ἐπὶ πυξῶδους πίνακος, ὅστις εὐρίσκεται σήμερον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς πόλεως Grenoble. Ὁ πίναξ οὗτος ἀναπαριστᾷ διὰ γλυφῆς τὰς δώδεκα μεγάλας δεσποτικὰς ἐορτὰς καὶ τινὰ ἐπιγραφὴν, ἣτις ἀνεγνώσθη οὕτως· «Ἡρα- κλε(ί)ας Γεράσιμος ταπεινός | ἀρχιδύτης [τὸ] δωδεκάορτον | τὸδε θερμῶς προσ-

φέρει [τίτλον] | γαληνοτάτῳ πρίντζιπι | Οὐγγαρίαις». Ὁ Champolion-Figeac ἐν τῷ Magazin encyclopédique (1811, σ. 241—277) περιγράφας ἐν περισσῇ λεπτομερείᾳ τὸν φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην πίνακα, ἀπεφάνθη ὅτι κατεσκευάσθη οὗτος τῇ 12-ῇ ἑκατονταετηρίδι· ἀλλ' ὁ Kirchoff ἐν τῷ C. I. G. ἀποκροῦων τὴν γνώμην ταύτην ἀποφάνεται ὅτι κατεσκευάσθη μᾶλλον τῇ 13-ῇ ἑκατ. διὰ τινὰ βοεβόδα τῆς Οὐγγροβλαχίας, οὗτινος ὅμως τὸ ὄνομα ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ πίνακος. Ὁ κ. Δήμιτσας ἐπαναλαμβάνων τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Kirchoff ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωσθῇ ποία τις σχέσις ὑπῆρξε τοῦ ἐπισκόπου τῆς μακεδονικῆς Ἡρακλείας (= τῶν Βιτολιῶν) πρὸς τὸν βοεβόδα «τῆς ἀπώτατα κειμένης Οὐγγρο-Βλαχίας» παρατηρεῖ δὲ συγχρόνως, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκόπου τούτου δὲν εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ Lequien. Ὁμολογῶ καὶ βεβαιῶ, ὅτι καὶ ὁ Champolion-Figeac καὶ ὁ Kirchoff καὶ ὁ ἡμέτερος Δ ἐπλανήθησαν ὑπερμέτρως, διότι ὁ πίναξ αὐτὸς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς του εἶναι κατασκευασμα νεώτατον, τῆς 18-ῆς ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἔζη ὁ περιώνυμος ἀρχιδύτης (= ἀρχιερεὺς = μητροπολίτης) τῇ θρακικῆς Ἡρακλείας Γεράσιμος (1714—1760). Οὗτος ἔτει 1741-ῳ διὰ τῆς πολλῆς του ἰσχύος ἐν ταῖς τουρκικοῖς ἀνακτόροις κατώρθωσε νὰ διορισθῇ ἡγεμὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας Μιχαὴλ ὁ Ῥακοβίτζας, τῆς δὲ Μολδοβλαχίας ἔτει 1749-ῳ ὁ τούτου υἱὸς Κωνσταντῖνος Τζιχανές (ὄρα Κ. Σάδα, Μεσ. βιβλιοθ., τ. 3, σ. 110, 231, 412. Μ. Γεδεῶν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ, τ. 3, σ. 545—550). Εἶναι λοιπὸν εὐλογον νὰ μὴ ζητῶμεν τοῦ λοιποῦ τὸν ἡμέτερον Γεράσιμον ἐν τῇ μακεδονικῇ Ἡρακλείᾳ, οὐδὲ νὰ χρονολογῶμεν αὐτὸν εἰς τὴν 12-ην ἢ τὴν 13-ην ἑκατονταετηρίδα· σημειώσεως δὲ ἄξιον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ χαρακτήρ τῆς ἐπιγραφῆς διεγνώσθη ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν, καὶ τοῦτο διότι σχηματίζει αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἓνα δεκαπεντασύλλαβον καὶ δύο δωδεκασυλλάβους στίχους· ἀναγνωστέον ἄρα ταύτην ἀπλοῦστατα οὕτως· «Ἡρακλείας Γεράσιμος, ταπεινὸς ἀρχιδύτης, | δωδεκάορτον τόδε θερμοῦς προσφέρει | γαληνοτάτῳ πρίντζιπι Οὐγγαρίαις». — Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ περὶ Βιτολιῶν κεφάλαιον, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Curtis ὑπάρχουσιν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν κωμῶν ἐπιγραφαὶ τινες ἄγνωστοι τῷ κ. Δήμιτσα· οἶον ἀριθ. XVI (Εὐδαίμων Σεκοῦνδος Μάκαρ) ἐν Βιτολίοις· ἀριθ. XXIV (Νεϊκανδρος Ὠφελίαν Ἐορδαῖος Κρανέστης) ἐκ τοῦ χωρίου Βασαρίτσας· ἀριθ. XXV (Μάνλιος Λύσωπος) ἐκ τοῦ χωρίου Βουκόβου.

Πελαγονία. Δερρίοπος. — Σελ. 286, ἀριθ. 252 καὶ 253 = Curtis σ. 163 καὶ 165, ἀριθ. XXVII, XXXVI. — Σελ. 292, ἀριθ. 257 = Curtis σ. 164, ἀριθ. XXVII. — Σελ. 293, ἀριθ. 258. Ἐνταῦθα ὁ Δ ἔταξε τὸ περὶ Μ. Οὐεττίου Φίλωνος δόγμα «τῶν περὶ Βάρολρον Φιλίππου ἐν Δερρίοπῳ πολιταρχῶν», ἐρμηνεύσας αὐτὸ διὰ μακρῶν (σ. 293—303). Ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἀντίγραφον ἔλαβε καὶ ὁ Ἄντωνινος (Поѣздка въ Румелию, σ. 366, 369 καὶ πίναξ 6) καὶ ὁ Curtis (σ. 162, ἀριθ. XXI), ὁ δὲ κ. Latychev ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προτέρων ἐκδόσεων καὶ τοῦ ἀντιγράφου τοῦ Ἄντωνίνου ἀνεδημοσίευσεν τὸ αὐτὸ δόγμα ἀκριβέστερον, ἐρμηνεύσας ἅμα αὐτὸ σοφῶς (Записки, σ. 110—112, ἀριθ. 43). Οὕτω τὸ πρότερον ἐν τῷ 2-ῳ στίχῳ ἀναγνωσκόμενον «Πράνθου» ἀναγνωστέον ἤδη κατὰ τὸν Curtis Πραμόνου = Παραμόνου· τὸ δὲ «τῇ ια'» (στίχ. 3) ἀναγνωστέον, κατὰ τὸν Ἄντωνῖνον, «τῇ ς'» καὶ πάλιν τὸ «πρῶην» (στίχ. 9) διορ-

θωτέον, ὡς ὁ Latychev εἰκάζει, εἰς «πρότερον» τὸν δὲ ἀριθμὸν λφ' (στίχ. 12) ὁ Ἀντωνῖνος ἀνέγνω λφ', καὶ πάλιν ἔπειτα (στίχ. 12) «ἡμέρα ἡ ἄγουσα». — Σελ. 304, ἀριθ. 259 = Curtis, σ. 164, ἀριθ. XXX. — Ἀριθ. 260 = Curtis, σ. 165, ἀριθ. XXXV. — Ἀριθ. 261 = Curtis, σ. 164 — 165, ἀριθ. XXXII. — Ἀριθ. 263 = Curtis, σ. 165, ἀριθ. XXXIII. — Ἀριθ. 264 = Curtis, σ. 165, ἀριθ. XXXIV. — Ἀριθ. 266. 'Ο Curtis (σ. 164, ἀριθ. XXIX) ἀνέγνω οὕτως «Εὐφημος [κατὰ] χρηματισμὸν τοῦ θεοῦ ἀνέ[θ]ηκ[ον]». — Ἀριθ. 269 = Curtis, σ. 164, ἀριθ. XXXI. — Ἀριθ. 272 = Ἀντωνῖνος, σ. 372, πίναξ 5. Latychev, ἀριθ. 45 (Записки, σ. 113). — Ἀριθ. 276 = Ἀντωνῖνος, σ. 333 καὶ πίν. 5. Latychev, σ. 107, ἀριθ. 33. — Ἀριθ. 277 = Ἀντωνῖνος, σ. 333 καὶ πίν. 5. Latychev, σ. 108, ἀριθ. 34. — Ἀριθ. 278 = Ἀντωνῖνος, σ. 335, πίν. 5. Latychev, σ. 108, ἀριθ. 36. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ Τρέσκαβets υπάρχουνε καὶ σλαβικαὶ ἐπιγραφαί, ἃς ὄρα παρὰ τῷ Ἀντωνίῳ, σ. 336 — 342 καὶ πίν. 5. — Σημειωτέον ἔτι, ὅτι παρὰ τῷ Curtis υπάρχουνε τρεῖς ἐπιγραφαὶ λατινικαὶ (σ. 165 — 166, ἀριθ. XXXVII — XXXIX) ἐκ τῶν χωρίων Ὁσμάνπασα καὶ Ἰβραΐμιοῖ, καὶ τρεῖς ἑλληνικαὶ ἐκ Πριλάπου παρὰ τῷ Ἀντωνίῳ καὶ αὐταὶ καὶ ἐκεῖναι δὲν εὐρίσκονται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κ. Δήμιτσα ἡ πρώτη τῶν ἑλληνικῶν ἀναφέρεται εἰς τὸν Λούκιον Σεπτίμιον Σεουῆρον, ἡ ἕτερα ἀποτελεῖ μέρος ἐπιγράμματος ἐμμέτρου, καὶ ἡ τρίτη μέρος βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς τοῦ 1299-ου ἔτους. Поѣздка въ Румелию, σ. 346 καὶ πίν. 5. Latychev, σ. 109.

Ἀχρίς. — Σελ. 369, ἀριθ. 329 = Cougny II, 672 λ. Ἐκ τοῦ ἀντιγράφου τοῦ Curtis (Ε. Φ. Σ., παράρτ. τ. 17, σ. 166, ἀριθ. XL) βεβαιοῦται τὸ ἀλδήσκοντες καὶ τὸ με (στίχ. 5) ἐν δὲ τῷ 7-ῳ στίχῳ ἀντὶ τοῦ Νεικό[δημος] ὁ Curtis ἀνέγνω Νεικόλε[ος]. — Σελ. 371, ἀριθ. 330 = Curtis, σ. 167, ἀριθ. XLIII. Ἀντωνῖνος, Изъ Румелия. Ἐν Πετροπόλει 1886, σ. 49 καὶ πίναξ V. Latychev ἐν τῷ Записки, σ. 114, ἀριθ. 48. — Σελ. 372, ἀριθ. 332 = Curtis, σ. 167, ἀριθ. XLI. Ἀντωνῖνος, Изъ Румелия, σ. 50 καὶ πίν. V. Latychev, σ. 114, ἀριθ. 49. — Σελ. 373, ἀριθ. 333 = Ἀντωνῖνος, σ. 50 καὶ πίν. V. Latychev, σ. 114, ἀριθ. 50. — Ἀριθ. 335 = Curtis, σ. 167, ἀριθ. XLII. Ἀντωνῖνος, σ. 50, πίν. V. Latychev, σ. 114, ἀριθ. 51. Τὸ παρὰ τῷ Δ ὄνομα Κουειντινιανοῦ ἀνάγνωθι Κουειντ[ια]νοῦ τὸ δὲ ὄνομα Σηοῦειος ἀνέγνω οὕτω καὶ ὁ Ἀντωνῖνος, ἀλλ' ὁ Curtis ἀνέγνω Σηοῦσιος. — Σελ. 374, ἀριθ. 336 καὶ 337 = Curtis, σ. 167, ἀριθ. XLIV, XLV (μετὰ διαφορῶν). — Σελ. 375, ἀριθ. 338 = Curtis, σ. 167, ἀριθ. XLVI. — Σελ. 376, ἀριθ. 340 = Ἀντωνῖνος, πίναξ V. Latychev, σ. 115, ἀριθ. 55. — Σελ. 377, ἀριθ. 346 = Ἀντωνῖνος, σ. 56 καὶ πίν. V. Latychev, σ. 114—115, ἀριθ. 52. — Σελ. 379, ἀριθ. 349 = Curtis, σ. 168, ἀριθ. XLVII. Ἀντωνῖνος, σ. 60 καὶ πίν. V. Latychev, σ. 115, ἀριθ. 53. Τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς ἐσφαλμένον ἀντίγραφον τοῦ Μ. Ποτλῆ εὐρίσκεται ἐν τῷ κώδικι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος ἐξέδωκε δὲ τοῦτο ὁ Α. Ποπόβ καὶ Γ. Στρεζώφ (Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина. Σόφια 1894, τ. 10, σ. 570). Ἡ βυζαντινὴ αὕτη ἐπιγραφή συνίσταται ἐκ κεράμων καὶ ἐγένετο ἔτει 1317-φ, οὐχὶ δὲ ἔτει 1312-φ. Ὁ Curtis ἀνεγνώρισε τὸ ἔμμετρον αὐτῆς καὶ τὸν 2-ον καὶ 3-ον στίχον ἀνέγνω καλῶς ἐδοκίμασε δὲ νάποκαταστήσῃ καὶ τὸν 1-ον στίχον, ἀλλ' ὁμολογουμένως ἀπέτυχεν, ὡς ἄφεις αὐτὸν ὅλως ἄμετρον. Λεί-

πουσιν ἐκ τοῦ στίχου τούτου τέσσαρες συλλαβαί. Τὴν πρώτην αὐτοῦ λέξιν ἄλλοι μὲν ἀνέγνωσαν οὕτω Μο.σης, ὁ δὲ Ἀντωνῖνος οὕτω ΤΟSHS. Ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης ὀρμηθεὶς ὁ Latychev εἶκασε τὸ κτίστης ἄλλ' ἐὰν τὸ Μ, οὐ τὴν ὑπαρξιν ἐβεβαίωσαν οἱ πλείους τῶν ἐκδοτῶν, ὑπάρχει ἄληθως, νομίζομεν ὅτι ἀσφαλέςτερον εἶναι νὰ εἰκασθῇ τὸ ὄνομα τῆς ἐπισκοπῆς Μό[κρ]ης καὶ ὁ στίχος ὅλος νὰ ἀναγνωσθῇ οὕτω «Μό[κρ]ης ὁ Γρηγόριος [σὺν δόμῳ] νέφ». Ἐκ τούτου ὁ Γρηγόριος ἀποδεικνύεται ἐπίσκοπος Μάρης, τῆς ὑποκειμένης, ὡς γνωστόν, τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχρίδος (ὄρα C. Zacharine, Beiträge zur Geschichte der Bulgarischen Kirche. St.-Petersburg 1864, σ. 21) ἀντὶ δὲ τῶν [σὺν δόμῳ] νέφ ὁ Curtis ἀνέγνω [ταύτην] νεφ, ὁ δὲ Δημίτσας [ταύτην] νεφ· ἀλλὰ τὸ Ν τοῦ ταύτην δὲν εἶδεν ὁ Ἀντωνῖνος, ἀναγνοὺς ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἀμφισβητήσιμον Λ· ὡσαύτως τὸ ΘΕΩ δὲν εἶναι βέβαιον, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Curtis καὶ ὁ Ἀντωνῖνος ἀνέγνωσαν ΝΕΩ. Σημειωτέον ἔτι, ὅτι κατὰ τὸ πανομοιότυπον ἀντίγραφον τοῦ Ἀντωνῖνου ἐν τῷ 2-ῳ στίχῳ ὑπάρχει ἡ λέξις Θεόγραπτον καὶ οὐχὶ Θεόγραφον. Τὸ ὅλον ἄρα ἐπίγραμμα δύναται πιθανῶς νὰ ἀναγνωσθῇ οὕτω

† Μό[κρ]ης ὁ Γρηγόριος [σὺν δόμῳ] νέφ
σκηνην ἐγείρας τὸν Θεόγραπτον νόμον
ἔθνη τὰ Μυσῶν ἐκδιδάσκει πανσόφως.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο, δηλοῦν ἀφ' ἑαυτοῦ ὅτι ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας ὁ ἐν Ἀχρίδι ἐκτίσθη ἔτει 1317-ῳ, εὐρίσκεται βεβαίως εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν εἰδησιν τοῦ χρονογράφου Σκυλίτζη περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀχριδῶν ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἰδρύσεως τοῦ ναοῦ ἐκείνου περὶ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς 11-ης ἑκατονταετηρίδος (ὄρα Δημίτσας ἐν τῇ 380-ῇ σελίδι) ἀλλὰ τίς οἶδεν, ἂν μὴ τὸ κτίριον τοῦ Λέοντος φθαρὲν ἔπειτα ἐκρίθη ἄξιον ὀλικῆς ἀνακαινίσεως ὑπὸ τινος Γρηγορίου ἐπισκόπου Μόκρης; — Σελ. 381, ἀριθ. 351 = Сборникъ за народни умотворения κτλ., τ. 10, σ. 568, ἀριθ. 5. Τὸ πανομοιότυπον τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς ὄρα ἐν τῷ αὐτῷ Сборникъ, τ. 4, σ. 59. — Σελ. 380, ἀριθ. 350 = Сборникъ κτλ., τ. 10, σ. 570, ἀριθ. 7. — Σελ. 381, ἀριθ. 352 = Сборникъ, τ. 10, σ. 570. Ἐπιγραφή ἔμμετρος, οὐχὶ πεζή, ὡς παρὰ τῷ Δ. — Σελ. 382, ἀριθ. 353 = Сборникъ, τ. 10, σ. 570. Καὶ αὕτη ἔμμετρος, οὐχὶ δὲ πεζή, ὡς παρὰ τῷ Δ. Ὁ πρῶτος στίχος ἔχει οὕτως «Ὁ σάρκα λαβὼν ἐξ ἀπειράνδρου κόρης» ὁ 4-ος στίχος οὕτω «Κομνηνοδοῦκα καὶ Δουκαίνης Μαρίας» ὁ 7-ος στίχος οὕτως «ἦν νῦν ὀρθώμεν — — — προκειμένην». — Σελ. 382, ἀριθ. 355 = Сборникъ, τ. 10, σ. 570, ἔνθα τὸ κείμενον εἶναι σφόδρα διάφορον, ἐν τισὶ δὲ γραμμαῖς καὶ πολὺ σαφέστερον τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Δ. Οὕτω λ. γ. ἀντὶ τοῦ ἔτους ρωψ' ἀνάγνωθι ρωξ', καὶ ἀντὶ τοῦ ἀνοήτου διαβόλαιον ἀνάγνωθι τὸ Διαβόλαιως, ὅπερ ὄνομα ἐπισκοπῆς. — Σελ. 383, ἀριθ. 356 = Ἀντωνῖνος ἐν τῷ V-ῳ πίνακι. — Σελ. 384, ἀριθ. 357 = Curtis, σ. 168, ἀριθ. XLVIII. — Σελ. 385, ἀριθ. 358 = Curtis, σ. 168, ἀριθ. XLIX. Ἐτέραν ἐξ Ἀχρίδος ἐλληνικὴν ἐπιγραφὴν κατεχώρισεν ὁ Κουντζέβ ἐν τῷ βουλγαρικῷ Сборникъ, τ. 13, ἔτος 1896, σ. 265. Σημειωτέον ἔτι, ὅτι παρὰ τῷ

Ἀντωνίωφ (πίν. V) ὑπάρχουσι δύο ἕτεραι ἑλληνικαὶ τῆς Ἀχρίδος ἐπιγραφαὶ καὶ τινες σλαβικαί· ἔτι δὲ μία ἑλληνικὴ ἐκ τῆς νήσου τῆς λίμνης τῶν Πρεσπῶν (σ. 115 καὶ πίν. X), ἣν ὁ κ. Latychev (Записки, σ. 116, ἀριθ. 56) ἀνέγνω οὕτως· «..ων πόλεις Μά(ρκου) Ἰουλίον Κρίσπον τὸν ἀρχιερέα καὶ εὐεργέτην τιμῆς χάριν δι' ἐπιμελητῶν Νεικάρχου Δημητρίου καὶ Τιμολάου υἱοῦ Διονουσίου». Καὶ αὕτη ἡ ἐπιγραφή καὶ αἱ λοιπαὶ προμνημονευθεῖσαι δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κ. Δήμιτσα· δὲν ὑπάρχουσι δὲ καὶ τέσσαρες ἕτεραι ἀξιόλογοι βυζαντιναὶ τῆς Ἀχρίδος ἐπιγραφαί, ὧν τὰ ἀντίγραφα διέσωσεν ὁ κωδιξ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος. Τὰ κείμενα αὐτῶν ἔχουσιν οὕτως· 1) Παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· «† Ἀνηγέρθη καὶ ἀνιστορήθη (sic) ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος ναὸς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου, ἀρχιεπισκόπου Κ/πόλεως, τοῦ Θεολόγου, διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου, κόπου, τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Διαβόλεως Γρηγορίου τοῦ Σελασφόρου (Σβέσδα), ἐπὶ τῆς βασιλείας Στεφάνου Οὐρέση, ἀρχιερατεύοντος τῆς πρώτης Ἰουστι(νι)ανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Γρηγορίου, ἐπὶ ἔτει ρωογ' [¹⁸⁶⁴/₁₈₆₅]». Сборникъ, τ. 10, σ. 569. Τὸ πανομοιότυπον ὄρα ἐν τῷ αὐτῷ Сборникъ, τ. 4. — 2) Ἐπίγραμμα εἰς τὰ περιώφια τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ (Νυμφίου)· «† Κόσμος κοσμητῶν τοῦ κόσμου τῆς εἰκόνας· | σὺ δὲ βράβευσον τὸν κατ' εἰκόνα κόσμον, | δύσμορφον αἴσχος τῶν παδῶν μου καθάρας· | ἐκ Δημητρίου ποιμενάρχου Βουλγάρων». Сборникъ, τ. 10, σ. 570. — 3) Εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Εὐαγγελιστρίας· «Λέων σὸς οἰκτρὸς ἰκέτης, Θεοῦ θύτης, | τὰ σὰ προσάγω σοι, κόρη παναγία». Сборникъ, τ. 10, σ. 570. — 4) Εἰς παρεκκλήσιον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (συνοικία Μπόλνιτσα), ἐπὶ τῆς θύρας· «† Ἀνηγέρθη καὶ ἀνιστορήθη ὁ θεῖος οὗτος ναὸς εἰς ὄνομα τοῦ αὐθέντου ἡμῶν θαυματουργοῦ μεγάλου ἀποστόλου Κλήμεντος . . . διὰ συνδρομῆς ἐξόδου καὶ κόπου οἰκείου τοῦ θεοσεβεστάτου ἱερέως Στεφάνου . . ., ἐπικρατούσης τῆς λαμπρᾶς πόλεως ταύτης Ἀχρίδος θεοσώστου τοῦ πανευσεβεστάτου αὐθέντου ἡμῶν μεγάλου τσιουπάνου κυρίου Ἀνδρέα τοῦ Φυγᾶ, ἀρχιερατεύοντος τοῦ παναγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας κυρίου Γρηγορίου, μηνὶ ἰουλίω κζ' ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ρωπς' [= 1376]». Сборникъ, τ. 10, σ. 572. — Μεταξὺ τῶν σελίδων 387 καὶ 388 ὁ κ. Δήμιτσα ὀμιλεῖ κατ' ἕκτασιν περὶ τοῦ κώδικος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, τοῦ περιέχοντος 144 ἐπίσημα ἑλληνικὰ γράμματα· τούτων ὅμως τῶν γραμμάτων οὐκ ὀλίγα τύποις ἐξέδωκαν μετὰ βουλγαρικῆς ἑρμηνείας οἱ κύριοι Schoroff καὶ Striezoff (Кодексъ на Охридската патриаршия ἐν τῷ Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина, τ. 6, σ. 225 κε. Τόμ. 10, σ. 536 — 579)· ὧν ἕσχατον εἶναι τὸ γραφὲν ἔτει 1861-φ ἑλληνιστὶ μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ δηλωθῇ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀχριδῶν ἀρχιεπισκοπῆς, ὅτι ἀπαράδεκτος εἶναι ὁ τότε διορισθεὶς ἐν αὐτῇ ἀρχιεπίσκοπος Μελέτιος· ἰδίᾳ δὲ ζητοῦσιν οὗτοι πεισιμόνως τὴν ἀνασῦστασιν τῆς αὐτοκεφαλίου ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν. Ἐτέρα ἐγγράφα τῆς αὐτῆς ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀντέγραψεν ἔτει 1866-φ ὁ τότε μὲν Βελεγράδων νῦν δὲ Ἀμασειᾶς μητροπολίτης Ἀνθιμος ὁ Ἀλεξούδης· ταῦτα δὲ πάλιν μεταγραφέντα ἔτει 1875-φ εὐρίσκονται σήμερον ὑπ' ἀριθμὸν 89 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐντεῦθεν ὁ κ. Ἰωάννης

Πάλμωφ ἀντιγράψας ἔγγραφα τινὰ τοῦ 1566-ου ἔτους κατεχώρισεν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ (Новыя данныя къ исторiи Охридской архіепископiи XVI, XVII и XVIII в. Ἐν Πετροῦπολει 1894). Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μητροπολίτης Ἀνθιμος ἐξέδωκε τινὰ γράμματα Ζωσιμᾶ ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν (Ἐκκλησ. Ἀλήθεια, 1882, τ. 3, σ. 148 — 151).

Θεσσαλονίκη. — Αἱ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρίων ἐπιγραφὰι πολυάριθμοι οὔσαι διηρέθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα κατ' εἶδη εἰς πολλὰ τμήματα (ἀριθ. 364 — 739) προέταξε δὲ ὁ αὐτὸς καὶ περιγραφὴν τῆς Θεσσαλονίκης ἀρχαιολογικὴν ἰκανῶς διδασκτικὴν (σ. 397 — 422). Τὸ ἐπιγραφικὸν τῆς πόλεως ταύτης ὑλικὸν δύναται νὰ συμπληρωθῇ μὲ τὰς ἐφεξῆς παρατηρήσεις. — Σελ. 422, ἀριθ. 364. Τελευταῖος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἐκδότης δὲν εἶναι ὁ Duchesne, ἀλλ' ὁ Curtis (Ἐ. Φ. Σ, παράρτ. τ. 17, σ. 154 — 156, ἀριθ. III), ὅστις καὶ ἠρμήνευσεν αὐτὴν λίαν σαφῶς, ἀφοῦ πρότερον ἀντέγραψεν αὐτὴν ἀκριβῶς ἐξ αὐτοῦ τοῦ λίθου. — Σελ. 428, ἀριθ. 368 = Perdrizet ἐν τῷ Bulletin de corresp. hellénique, τ. 21, σ. 163. — Σελ. 437, ἀριθ. 375 = J. Mordtmann ἐν ταῖς Mittheil. d. DAI von Athen XVI, σ. 368. — Σελ. 451, ἀριθ. 397 = Cougny II, 446. — Σελ. 455, ἀριθ. 401 = Cougny II, 462. — Σελ. 457, ἀριθ. 403 = Cougny II, 646 α'. J. Mordtmann, Mittheil. d. DAI, XVI, σ. 369. — Σελ. 463, ἀριθ. 411 = J. Mordtmann αὐτόθι σ. 368 — 369. — Σελ. 470, ἀριθ. 426 = Germain ἐν τῇ Revue archéologique 1894, σ. 203, ἀριθ. 9. — Σελ. 473, ἀριθ. 434 Τὸ μάρμαρον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀνεύρομεν ἡμεῖς ἔτει 1881-ῳ ἐν τῷ ὑπογίῳ τοῦ ἐν Κ/πόλει μουσείου τοῦ Ἰσινιλι-κιοσα. Ἐν τῇ 2-ᾳ γραμμῇ τὸ μάρμαρον ἔχει οὐχὶ ζῶς = ζῶν, ἀλλ' ἀληθῶς ΖΩΝ· τὸ δὲ λεγόμενον, ὅτι ἐν ταῖς γραμμαῖς 3—4 ὑπάρχει τὸ ὄνομα Μάντα εἶναι παντελῶς ἀνακριβές, διότι μετὰ τὸ ἑαυτοῦ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἀπλῶς θέσις ἑνὸς γράμματος ἢ δύο γραμμάτων ἢ συλλαβῆ MA δὲν ὑπάρχει. — Σελ. 476, ἀριθ. 439. Προεξεδόθη αὕτη ὑπὸ τοῦ Déthier (Oeuvres posthumes, σ. 120) μετὰ τῆς ψευδοῦς εἰδήσεως, ὅτι τὸ μάρμαρον εὑρέθη ἐν Προύση· τοῦτο δὲ κεῖται σήμερον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μουσείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀριθμησιν φέρει τὸν 271-ον ἀριθμὸν. — Σελ. 479, ἀριθ. 447 = J. Mordtmann, Mittheil. d. DAI, τ. XVI, σ. 367—8. — Σελ. 482, ἀριθ. 454 = Ἀντωνίνος, Ποѣздка въ Румелию, σ. 103 καὶ πίναξ 3. Latychev (Записки, σ. 102—103), ἀριθ. 2. Ἀντὶ τοῦ Ὀλύστα, ὅπερ ἀνέγνω κακῶς ὁ Duchesne, ἀναγνωστέον Φάυστα, καὶ ἀντὶ τοῦ δ'ητ' γράφε διτ'. Ὁκ. Latychev εἶναι γνώμης, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐχαράχθη ἔτει 168-ῳ μ. Χρ. — Ἀριθ. 456 = Germain καὶ Omont ἐν τῇ Revue archéologique. 3-e série 1894, τ. 24, σ. 203, ἀριθ. 7. Ἀντωνίνος ἐνθ' ἄνωτέρω, σ. 102 καὶ πίν. 3. Latychev, σ. 102, ἀριθ. 1 — Σελ. 486, ἀριθ. 464 = Germain καὶ Omont ἐν τῇ Revue archéol., σ. 202, ἀριθ. 4. Τὸ κείμενον αὐτόθι σφόδρα διάφορον τῆς ἀντιγραφῆς τοῦ Duchesne. — Σελ. 488, ἀριθ. 472 = Germain καὶ Omont αὐτόθι, σ. 201, ἀριθ. 1. — Σελ. 489, ἀριθ. 474 = Germain καὶ Omont αὐτόθι, σ. 205, ἀριθ. 15. Ἀναγνωστέα οὕτω· «Κλαυδία, Εὐκλ(ε)ια, Φλαυία Ὅπτατη τῇ μητρίν. — Σελ. 493, ἀριθ. 486 = Germain καὶ Omont αὐτόθι, σ. 203, ἀριθ. 8. — Σελ. 494, ἀριθ. 488 = Germain καὶ Omont αὐτόθι, σ. 203, ἀριθ. 6. — Σελ. 506, ἀριθ. 534. Τὸ μάρμαρον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὑπάρχει

σημερον ἐν τῷ ὑπογαίῳ τοῦ ἐν Κ/πόλει μουσείου· εἶναι δὲ τοῦτο πλάξ σχήματος τετραγώνου παραλληλογράμμου, ἐφ' ἧς εἶναι ἀναγεγλυμμένοι πίναξ μετὰ πλαισίου, ἀετώματος καὶ ἀκρωτηρίων· ἐν δὲ τῷ ἀετώματι ὑπάρχει σχῆμα τυμπάνου. Τὸ μάρμαρον εἶναι μήκους 0,77, πλάτους 0,42, πάχους 0,07. Ἡ ἐν αὐτῷ ἐπιγραφὴ ἔχει δις τὸ κοσμηματικὸν σχῆμα καρδίας, μετὰ τὸ ὄνομα Σεκουῦνδος καὶ κατόπι τῆς λέξεως μνήμης· ἕτερον δὲ κοσμηματικὸν σχῆμα (O) ὑπάρχει μετὰ τὸ χάριν. — Σελ. 507, ἀριθ. 536. Καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης τὸ μάρμαρον ἀνεύρομεν ἡμεῖς ἔτει 1881-ω ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπιθέσαντες αὐτῷ τότε τὸν 253-ον ἀριθμὸν. Αἱ ἐκδόσεις τῆς ἐπιγραφῆς αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Κατὰ τὸ ἡμέτερον ἀντίγραφον καὶ ἐκτύπωμα ἀναγνωστέον αὐτὴν ὡδε· «Τ. Φλαούιος Σάτυρος | Νεικηφόρω Συνέτου Λακεδαιμονίῳ τῷ καὶ Ναρκίσσω | Σεκούτορι τὸ ἠρώον μνήμης | χάριν ἐκ τῶν ἰδίων· χαῖρε Νάρκισσε. | Χαῖρε καὶ σὺ τις ποτ' εἶ». Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἶναι ἀξιοσημεῖωτον. Διὰ τὰ παρασταθῆ τὸ εἰ ἐν τῷ ὀνόματι Νεικηφόρω ὁ λιθοξόος παρεξέτεινε πρὸς τὰ ἄνω τὴν καθέτου γραμμὴν τοῦ Ε· διὰ τὰ παραστήση δὲ τὸ Συ ἐν τῷ κατόπιν ὀνόματι ἐχάραξε το υ ἐν μικροτάτῳ σχήματι, συγκολλήσας αὐτὸ τῇ ἐπάνω ἄκρῃ τοῦ Γ· τὸ δὲ Λακε ἐχάραξεν οὕτω. ΛΑΚ· τὸ δὲ τελευταῖον ἰῶτα τοῦ ὀνόματος Λακεδαιμονίῳ παρέστησε διὰ προεκτάσεως πρὸς τὰ ἄνω τῆς πρώτης καθέτου γραμμῆς τοῦ Ν· καὶ πάλιν τὸ ἰῶτα τοῦ καὶ ἐχάραξε προεκτάσει τινὶ πρὸς τὰ ἄνω τῆς πρώτης καθέτου γραμμῆς τοῦ κατόπι Ν· τὸ δὲ κ τὸ ἐν τῷ Ναρκίσσω παρέστησεν ὑπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ρ, προσκολλήσας τῇ καθέτῳ αὐτοῦ γραμμῇ τὰς δύο πλαγίας γραμμὰς τοῦ κάππα· καὶ πάλιν τὸ ἰῶτα τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος παρέστησε διὰ προεκτάσεως πρὸς τὰ ἄνω τῆς καθέτου πλευρᾶς τοῦ Γ· τὸ δὲ ου τὸ ἐν τῷ Φλαούιος ὀνόματι καὶ τὸ ἐν τῷ ἑτέρῳ ὀνόματι Σεκούτορι παρέστησε διὰ τοῦ σχήματος Ϝ· καὶ πάλιν τὸ δεύτερον ο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Σεκούτορι ἐχάραξε ῥομβοειδῶς ὑπὸ τὴν βᾶσιν τοῦ Τ· ἀλλὰ καὶ τὸ ι τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος παρέστησεν ἐν προεκτάσει τῆς καθέτου γραμμῆς τοῦ Ρ· καὶ τὸ ἕτερον δὲ ι τοῦ χάριν παρέστησεν ὁμοίως ἐν προεκτάσει τῆς πρώτης καθέτου γραμμῆς τοῦ Ν. — Σελ. 513, ἀριθ. 561 = Cougny II, 274. — Σελ. 515, ἀριθ. 563 = Cougny II, 274. — Σελ. 531, ἀριθ. 607. Ἐνταῦθα συμπαρέθηκεν ὁ κ. Δήμιτσας δύο διάφορα ἀντίγραφα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς, ἀφορώσης εἰς «βέβηλον τόπον», χρησιμοποιοιθέντα πρὸς οἰκοδομὴν «περιβλέπτου» ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐμελέτησεν ἰδίῳ ὁ Α. Mordtmann J-r (Revue archéologique 1878, septembre, σ. 172—174, ὅστις καὶ τὸ ἀμφισβητούμενον ἐν αὐτῇ μέρος, βοηθούμενος ὑπὸ δύο μολυβδοβούλλων, ἀνέγνω λίαν ἀκριβῶς. Τὴν μελέτην ταύτην γινώσκει ὁ κ. Δ, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῆς ὠφελήθη, διότι τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ἀφῆκεν ἐν τῇ συλλογῇ του παντελῶς ἀκατάληπτον, ἀποδοὺς ἀπλῶς εἰς τὸν Mordtmann τὴν βάρβαρον λέξιν Καταπαυολόγου· ὅπερ δὲν εἶναι ἀληθές, διότι ταύτην ἐμόρφωσε διὰ λόγον εἰδικὸν ὁ Duchesne. Ὁ Mordtmann ἀντὶ τοῦ ἀνυπάρκτου τούτου ὀνόματος ἀνέγνω καλῶς «πρωτοσπαδαρίου καὶ κατεπάνω Λαγουβαρδίας». Ὅρα καὶ G. Schlumberger, Sigillographie byzantine, σ. 217—

218. — Σελ. 532, ἀριθ. 608 = Ἀντωνῖνος, Ποѣздка въ Румелию, σ. 104 καὶ πίν. 3. Latychev, σ. 103, ἀριθ. 3. — Σελ. 534, ἀριθ. 612. Ἐτερον ἀντίγραφον τοῦ 1859-ου ἔτους ὄρα παρὰ τῷ Πορφυρίῳ Οὐσπένσκη, Путешествіе въ Μετεορскіе и Осолоимпійскіе монастыри въ Θεσσαλίи. Ἐν Πετροπόλει 1896, σ. 14. — Σελ. 577, ἀριθ. 685 = Déthier, Oeuvres posthumes, σ. 119. Ἡ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης πλᾶξ ὑπάρχει νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ Κ'πόλεως ὑπὸ τὸν ἡμέτερον 75-ον ἀριθμὸν. — Σελ. 582, ἀριθ. 697. Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὄρα τὰ ἡμέτερα σημειώματα ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς, τ. 1, σ. 448—449. Ἀποτελεῖ αὕτη τὸ ἐπιτάφιον τοῦ Θεσσαλονίκης ἀρχιεπισκόπου Γρηγορίου τοῦ Κουτάλη, ἀποβιώσσαντος ἔτει 1335-φ, οὐχὶ δὲ 1336-φ. Διὰ τῶν ἡμετέρων σημειωμάτων φανερὸν ἐγένετο, ὅτι οὗτος ὁ Γρηγόριος ἦτο πρότερον χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν Κ'πόλει (1323—1333) καὶ ὅτι ἔτει 1333-φ, μηνὶ αὐγούστῳ, ἀποθανόντος τοῦ πατριάρχου Ἡσαίου καὶ τῆς Θεσσαλονικέων ἀρχιεπισκοπῆς χηρευσάσης, ἀρχιεπίσκοπος ταύτης ἀνεκηρύχθη Ἰωάννης ὁ Καλέκας· τούτου δὲ πάλιν ἀμέσως γενομένου πατριάρχου οἰκουμενικοῦ, ἀρχιεπίσκοπος τῆς Θεσσαλονίκης προεβλήθη Γρηγόριος ὁ Κουτάλης. — Σελ. 583, ἀριθ. 700. Ἐνταῦθα καίται ἐπιγραφή μετὰ χρονολογίας, ἧς ἡ ἀκρίβεια ἀμφισβητεῖται. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀφορᾷ εἰς τὸν θάλον ἐκκλησίας τινός, ὅστις ἐκδομήθη ἐπὶ Παύλου τινός ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ κ. Παπαγεωργίου ἡ χρονολογία ἔχει οὕτω· «μηνὶ νοεμβρίῳ ἰνδικτιῶν τετάρτη ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ς. . .» (Εἰκονογραφημένη Ἑστία, 1893, τ. 2). Εἰς Παῦλος ἀρχιεπίσκοπος ὑπῆρξεν ἔτει 649-φ· ἕτερος δὲ ὁμώνυμος ἀρχιεπίσκοπος ὑπῆρξεν ἐπὶ τῶν δύο πατριαρχιῶν τοῦ Φωτίου, καὶ κατὰ τὴν ἡμέτεραν γνώμην ὁ Παῦλος, ὁ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς Θεσσαλονίκης, δύναται νὰ εἶναι μᾶλλον ὁ ἐπὶ Φωτίου ἢ ὁ ἐν τῇ 7-ῃ ἑκατονταετηρίδι. Ἡ τετάρτη ἰνδικτιῶν ἐπὶ Φωτίου πατριαρχοῦντος συνέπεσεν ἀπαξ ἔτει 885—886-φ (ςτ'ἠδ'). Περὶ τοῦ Παύλου τῆς ἐποχῆς ταύτης ὄρα τὰ πρακτικὰ τῆς καθ' ἡμᾶς ὀγδόης οἰκουμενικῆς συνόδου¹⁾. — Σελ. 584, ἀριθ. 701. Πανομοιότυπον ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὄρα παρὰ τῷ Πορφυρίῳ Οὐσπένσκη, Путешествіе въ Μετεορскіе и Осолоимпійскіе монастыри въ Θεσσαλίи, σ. 13. — Σελ. 593, ἀριθ. 719 = Πορφύριος αὐτόθι, σ. 13. Σημειωτέον, ὅτι κ. Δήμιτσας ἀγνοεῖ ἐπιγραφάς τινας τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρίων, οἷον τὰς παρὰ τῷ Πορφυρίῳ (ἐνθ. ἄνωτ. σ. 25), τὰς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου Δημητρίου, τὸ ἐπιτύμβιον Ἰωάννας θυγατρὸς τοῦ μεγάλου στρατηλάτου Βελισσαρίου (J. Mordtmann ἐν ταῖς Mittheil. d. DAI, τ. XVI, σ. 365. A. Mordtmann J-r ἐν τῷ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγῳ, παραρτ. τ. 19, σ. 28), τρία ἕτερα ἐπιτύμβια (Διονυσίς Διονυσίῳ, Ματτία Κοῖντα Συντύχη, Αὐρήλιος Ἐλπιδιανός) παρὰ τῷ J. Mordtmann (Mittheil., τ. XVI, σ. 366—367), τὴν πρὸς M. Aurelium Cassianum τιμητικὴν ἐπιγραφὴν, τὴν ἑτέραν τιμητικὴν πρὸς Αἴλιον Ἡλιόδωρον (J. Mordtmann καὶ Th. Mommsen ἐν ταῖς Epigraphisch-archaeol. Mittheilungen, XVIII, σ. 117—118), καὶ πάλιν ἑτέρας τρεῖς προεκδοσόμενας ὑπὸ Déthier (Oeuvres posthumes, σ. 119, 120, 121). Ἐπειδὴ δὲ τῶν τελευταίων τούτων τὰς πλάκας εὔρομεν ἡμεῖς ἔτει

1) Πρβλ. Я. И. Смирновъ ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς, τ. VII, σ. 64—65.

1881-ω ἐν τῷ μουσεῖῳ Κ/πόλεως, καταχωρίζομεν αὐτάς ὡδε, προστιθέμενοι ταύταις καὶ δύο ἑτέρας.

1) Ἀριθμὸς ἐν τῷ μουσεῖῳ 113.

ΑΡΙΣΤΩΝΣΤΡΑΤΩΝΟΣ
ΣΤΡΑΤΩΝΙΣ
ΤΩΙΔΙΩΥΙΩΕΠΟΗΣΑΙΣ
ΜΝΗΜΗΣΧΑΡΙΝΙΣ

Ἀρίστων Στράτωνος
Στράτωνι
τῷ ἰδίῳ υἱῷ ἐπόησα
μνήμης χάριν.

Ἵρα Déthier σ. 120, ἔνθα περιγράφονται καταλεπτῶς τὰ ἐπὶ τῆς πλακῶς ταύτης ἀνάγλυφα.

2) Ἀριθμὸς ἐν τῷ μουσεῖῳ 258.

ΔΙΖΙΝΙ ΑΛΙΕΡΜΑΝΘ
ΔΟΥΛΑΡΙΩΝΙΚΑΙΔΙΖΑ
ΛΑΚΑΙΒΕΙΘΥΙΤΟΙΣΤΕ
ΚΝΟΙΣΜΗΜΕΧΑΡΙΝ
ΚΑΙΕΛΥΤΩΚΑΙΗΥ
ΝΑΙΚΙ ΖΩΝ

Διζάλας Γερμάνου
Δουλαρίωνι καὶ Διζά-
λα καὶ Βείθυι τοῖς τέ-
κνοις μνήμης χάριν
καὶ ἑαυτῷ καὶ τῇ γυ-
ναικὶ ζῶν.

Déthier, σ. 121, ἔνθα περιγράφονται καὶ τὰ ἀνάγλυφα. Ὁ Déthier λέγει ῥητῶς, ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη μετηνέχθη ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Κωνσταντινούπολιν· φανερῶς ὅμως εἶναι μᾶλλον θρακικῆ. Τὸ ὄνομα Διζάλας ἐγινώσκετο μόνον ἐξ ἐπιγραφῆς λατινικῆς. C. I. L., ἀριθ. 2385, 2. 1, 8. Dumont, Mélanges d'archéologie et d'épigraphie. Paris 1892, σ. 475.

3) Ἀριθμὸς ἐν τῷ μουσεῖῳ 272.

ΠΟΠΛΙΟΣΠΡΟΚΛΩΤΩΣ
ΚΝΩΜΗΜΕ ΧΑΡΙΝ

Πόπλιος Πρόκλῳ τῷ τέ-
κνῳ μνήμης χάριν.

Déthier, σ. 119, ἔνθα καὶ ἡ περιγραφή τοῦ ἀναγλύφου.

4) Ἀριθμὸς ἐν τῷ μουσεῖῳ 115. Μαρμαρῖνη πλάξ μετ' ἀετώματος καὶ ἀκρωτηρίων· ὕψους 0,97, πλ. 0,54, πάχ. 0,12. Τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀνάγλυφα εἶναι ἐφθαρμένα· κατέχουσι τρία διακεκομμένα μέρη ἢ πατώματα. Ἐν τῷ πρώτῳ παρίσταται ῥόδαξ, οὗ ἔνθεν μὲν ὑπάρχει στηλὴς Ἑρμοῦ, ἔνθεν δὲ ὑδρία μόνωτος. Ἐν τῷ 2-ῳ παρίσταται μέσον δύο κίωνων ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ νεανίας τις (ὁ Ἀσκληπᾶς) καθήμενος ἐπὶ κλίνης, τοὺς πόδας στηρίζων εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ποδῆρη φέρων χιτῶνα, οὗ αἱ ἄκρα εἶναι ἐρριμμένοι ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος· ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ κρατεῖ στρογγύλον τι ἀντικείμενον· ὀπίσω αὐτοῦ, δεξιόθεν, ἵσταται παῖς τις, ὅστις κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς του χειρὸς τὸ ἄκρον τῆς κλίνης, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς μίαν ὑδρίαν μόνωτον· περὶ τὸ μέσον τοῦ πίνακος τούτου ὑπάρχει τὸ σχῆμα βωμοῦ. Τὸ 3-ον πάτωμα διεχώρισεν ὁ τεχνίτης διὰ λεπτῆς ταινίας, ἐφ' ἧς ἐνεχαράχθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή· **ΑΣΚΛΗΠΑΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥΧΑΙΡ**[ε. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ 3-ῳ τῶν ἀναγλύφων μέρει παρίσταται ἀνὴρ καὶ γυνή, κεκλιμένοι ἐπὶ κλίνης· ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτῶν ὑπάρχει ἑτέρα γυνή μετὰ καλύπτρας, ἐπὶ σάιμποδος καθήμενη, καὶ πάλιν ἑτέρα γυνή ἐπὶ ἑδρας καθήμενη, τοὺς πόδας εἰς βᾶθρον στηρίζουσα καὶ παιδίσκην ὀπισθεν ἵσταμένην ἔχουσα, ἡμίγυμνον.

5) Ἀριθμὸς ἐν τῷ μουσεῖῳ 118. Στήλη νεοκρῖκη σχήματος τετραγώνου παραλληλογράμμου, μετὰ στενῆς βάσεως, ἐφ' ἧς εἶναι ἀναγεγλυμμένον ἐν ἀέτωμα μετ' ἀκρωτηρίων ὑπὸ δὲ τοῦτο τὸ ἀέτωμα ὑπάρχει τὸ ἀνάγλυφον Ἀρτέμιδος τῆς κυνηγέτιδος, φερούσης βραχῦν χιτῶνα περιεζωσμένον καὶ βραχιόλια περὶ τοὺς βραχίονας. Ἡ ὄψις αὐτῆς εἶναι κατέμπροσθεν ἡ δεξιὰ χεὶρ ὑψωμένη, ἡ δὲ ἀριστερὰ τεταμένη οὕσα κρατεῖ τόξον παρὰ τὴν Ἄρτεμιν ἀναγεγλυπται ἔλαφος δρομαίως τρέχουσα καὶ τις κύων δρομαίως ὡσαύτως τὴν ἔλαφον διώκουσα. Ἡ ἐπὶ τῆς στήλης ταύτης ἐπιγραφή ἔχει οὕτως:

ΕΠΙΚΑΡΤΙΑ

ΑΓΑΘΕΑΝΙ

Τὸ μάρμαρον μήκους

ΤΩΓΛΥΚΥ

ΤΑΤΩ

0, 87, πλ. 0, 52, πάχ. 0, 06.

ΜΝΙΑC

ΧΑΡΙΝ

Πρὶν ἢ δώσωμεν πέρας εἰς τὸ περὶ Θεσσαλονίκης κεφάλαιον, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐλλείπουσι τῷ κ. Δήμιτσα ἐπιγραφαὶ τινες ἐκ τῆς περὶ τὴν Θεσσαλονικὴν κώμης Περιστερί, ἃς εὔρεν ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκης ἔτει 1859-φ. "Ορα Путешествіе вѣ Метеорскіе и Осолѣимпійскіе монастыри вѣ Θεσσαλίи, σ. 38 καὶ 41. Ὁ αὐτὸς εὔρεν αὐτόθι τότε καὶ ἐν ἀνάγλυφον, ὅπερ παρίστησι τὴν Ἀρτέμιδα· τὸ σχέδιον αὐτῆς ὑπάρχει ἐν τῇ 43-ῃ σελίδι.

Χαλκιδικὴ, Ἄθως. — Αἱ τῶν χωρῶν τούτων ἐπιγραφαὶ παρὰ τῷ κ. Δήμιτσα εἶναι πάνυ ὀλίγαι· ἀνέρχονται πᾶσαι εἰς 67 (ὄρα σελ. 622—652), ἐνῶ δι' ἐτέρων βιβλίων μᾶς εἶναι γνωσταὶ πλέον τῶν 200. Πολλὰς ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Ἄθω ἐπιγραφὰς κατεχώρισεν ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκης ἐν τοῖς αὐτοῦ δωδεκατόμοις περὶ τοῦ Ἄθω πονήμασι (Христианскій Востокъ), ἅτινα εἶναι λυπηρὸν ὅτι ὁ κ. Δήμιτσας ἀγνοεῖ παντελῶς. Τῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου γινώσκει ὁ Δ δύο μόνας. Οἱ ἀριθμοὶ 799 καὶ 800 προεξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου (Замѣтки поклонника Св. Горы. Ἐν Κιέβφ 1864, σ. 101 καὶ πίναξ 2)· ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε πέντε ἐτέρας τῆς 14-ῃς ἑκατονταετηρίδος· ὁ δὲ βατοπεδηνὸς μοναχὸς Εὐγένιος ἐξέδωκεν ἐτέρας ὀκτώ (Περιγραφή ἔμμετρος τῆς ἐν Ἄθῳ ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μεγίστης λαύρας τοῦ Βατοπεδίου. Ἐν Ἀθήναις 1891, σ. 12, 16, 17, 18, 19, 21, 22). Ἐκ τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἄθωνίτου ὁ Δ γινώσκει μίαν καὶ μόνην χριστιανικὴν ἐπιγραφὴν (ἀριθ. 801)· προεγινώσκοντο ὅμως ἐκ παλαιοῦ πολλαὶ σπουδαῖαι τῆς λαύρας ταύτης ἐπιγραφαὶ καὶ μία ἐτέρα ἐκ τοῦ ἐν Καρεαῖς οἰκήματος τῶν Λαυριωτῶν (ὄρα Σάββα Προσκυνητάριον τῆς . . . ἁγίας λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ. Ἐνετήσιον 1780, σ. 36, 43, 44, 45, 58, 61).

Χώρα τῶν Φιλίππων. — Ὁ κ. Δήμιτσας ἀγνοεῖ τὴν ἐκ τῆς χώρας ταύτης σχηματισθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν ἔτει 1885-φ συλλογὴν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν ἐπιγραφῶν (Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, παράρτημα τ. 17, σ. 106—113), ἐν ἣ διωρθώθησαν πολλαὶ τῶν ἐν τῇ συλλογῇ αὐτοῦ καταχωρισθειῶν ἐκ διαφόρων βιβλίων ἐπιγραφῶν οὕτω καλλίτερα ἀντίγραφα τῶν ἀριθμῶν 957, 959, 960 ὄρα παρ' ἡμῖν, σ. 110—111. — Σελ. 807, ἀριθ. 1063. Ἀκριβέστατον ἀντίγραφον παρ' ἡμῖν, σ. 108, ἀριθ. 1. — Σελ. 809, ἀριθ. 1067. Καὶ αὕτη παρ' ἡμῖν. σ. 108, ἀριθ. 2. Ὄνομα Πολυγνώτου δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ. — Σελ. 765, ἀριθ. 980. Ἀκριβέστερον ἀντίγραφον παρὰ τῷ Curtis ἀριθ. 1. — Σελ. 766, ἀριθ.

981 = Curtis, ἀριθ. II.—Σελ. 784, ἀριθ. 1018. Διορθώσεις ὄρα παρ' ἡμῶν, σ. 109, ἀριθ. 6.—Σελ. 795, ἀριθ. 1048. Ἀκριβέστατον ἀντίγραφον παρ' ἡμῶν, σ. 110, ἀριθ. 3.—Σελ. 815, ἀριθ. 1083 καὶ σ. 821, ἀριθ. 1102. Ἀμφοτέροι οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ἀκριβέστατον ὅμως ἀντίγραφον αὐτῆς εἶναι τὸ ἡμέτερον, σ. 113.—Σελ. 796, ἀριθ. 1051 καὶ σ. 815, ἀριθ. 1082. Μία καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή κατὰ δύο διάφορα ἐσφαλμένα ἀντίγραφα παρὰ τῷ Δ, ἀγνοήσαντι τὰς ἡμετέρας διορθώσεις ('Ε. Φ. Σ., παράρτ. τ. 17, σ. 112) πόλις δὲ παλαιὰ Ὀγρα, καθὰ λέγει ὁ κ. Δήμιτσας, κατὰ τὸν Heuzey, δὲν ὑπῆρξε ποτε.—Σελ. 797, ἀριθ. 1054. Διορθώσεις ὄρα παρ' ἡμῶν, σ. 112.—Σελ. 822, ἀριθ. 1104. Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑφ' ἡμῶν, σ. 108. Πρβλ. Bull. de corresp. hellénique, τ. 17, σ. 634. E. Ziebarth, Das griechische Vereinswesen. Leipzig 1896. σ. 56.—Σελ. 823, ἀριθ. 1108. Ἀντίγραφον ἐσφαλμένον παρὰ τῷ Δ, ἀγνοήσαντι τὸ ὑφ' ἡμῶν ἐκδοθὲν (σ. 109) πανμοιοτύπως ἀκριβέστατον ἀντίγραφον.—Σημειωτέον ὡσαύτως ἐνταῦθα, ὅτι ὁ κ. Δήμιτσας ἀγνοεῖ παντελῶς τὰς ὑφ' ἡμῶν ἐκδοθείσας ἐπιγραφὰς τῆς μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης, τοῦ χωρίου Κιουπ-κιοί, τοῦ Ῥαδολίβου, τῆς Προβίστας, τῆς Δράμας, τοῦ Δοξάτου καὶ τοῦ χωρίου Ἐδρενετζίκ ('Ε. Φ. Σ., παράρτ. τ. 17, σ. 106—113) ἀγνοεῖ δὲ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Ἰωάννου Ἀφθονίδου εὐρεθείσας ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς ἐν τοῖς χωρίοις Κάργιανι καὶ Νέον Κουτσικάρι, τὸ ὅλον τέσσαρας ταύτας ἐξέδωκε μετὰ παρατηρήσεων ἀρχαιολογικῶν αὐτός ὁ Ἀφθονίδης («Ἐπιθεώρησις» Κ/πόλεως, 1888, ἀριθ. 222).

Ἀκούσι ταῦτα πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ νέου ὄγκου-δεστάτου πονήματος τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ κ. Δήμιτσα. Ἡμεῖς ἐπικρίναντες αὐτὸ εἰς μέρη τινὰ λεπτομερῶς, πρόθεσιν ἀπλῶς εἶχουμεν εἰλικρινῆ, ὅπως τὸ μὲν καταστήσωμεν αὐτὸ πληρέστερον ἐν περιπτώσει δευτέρως μετατυπώσεως, τὸ δὲ ὅπως ἐμπράκτως ὑποδείξωμεν τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ, ὅτι ὁ κ. Δήμιτσας πράξας ἀφ' ἑαυτοῦ πᾶν ὅ τι ἠδυνήθη ὑπὲρ τῆς μακεδονικῆς ἐπιγραφικῆς ἐγένετο πραγματικῶς ἀξίος μεγάλης εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῶν μετ' αὐτὸν ἀσχοληθησομένων περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ καθ' αὐτὸ Corpus Inscriptionum Macedonicarum.

Ἀλούπκα τῆς Κριματίας, 4 ἰουνίου 1898.

Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

The Ecclesiastical History of Evagrius with the Scholia. Edited with introduction, critical notes and indices by J. Bidez and L. Parmentier. London, Methuen & Co. 1898. XIV + 285 стр. 8^o.

Церковная история антиохійскаго юриста Евагрія, который съ усердіемъ къ православной вѣрѣ, но безпристрастно излагаетъ событія съ 431 г. по 594 г., представляетъ собою весьма важный источникъ для изслѣдованія разнородныхъ вопросовъ, волновавшихъ христіанскую Церковь во времена Θεοδοσία II и слѣдующихъ за нимъ императоровъ. Несмотря на важность этого сочиненія, послѣ изданій Валесія (1673 г.) и Ридинга (Reading, 1713 г.), въ свое время заслуживавшихъ уваженія, до сихъ поръ ничего серьезнаго для критической обработки текста не было сдѣлано, и изслѣдователи принуждены были довольствоваться возстановленнымъ въ